

Результати наукової діяльності викладачів, наукових керівників та аспірантів використовуються в науково-дослідній роботі та навчальному процесі на факультетах ветеринарної медицини закладів вищої освіти України: Поліського національного університету; Сумського національного аграрного університету; Білоцерківського національного аграрного університету; Харківської державної зооветеринарної академії; Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького; Полтавській державній аграрній академії; Дніпровському державному аграрно-економічному університеті

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ ЗА КТЕНОЦЕФАЛЬОЗУ СОБАК

2020

УДК 636.7:616.99:595.775.1:615.285

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ ЗА
КТЕНОЦЕФАЛЬОЗУ СОБАК

У рекомендаціях наведені дані щодо морфологічних і біологічних особливостей збудників ктеноцефальозу собак роду *Stenoccephalides*, їх впливу на організм тварин, епізоотології та лабораторної діагностики за паразитування бліх. Описані сучасні препарати, які зареєстровані в Україні і можуть бути використані у боротьбі та профілактиці ктеноцефальозу собак. Розраховані для здобувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

Рекомендації підготували:

Горб К. О., аспірант (Полтавська державна аграрна академія);

Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія);

Мельничук В. В., кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія)

Рецензенти:

Кулинич С. М., доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри хірургії та акушерства (Полтавська державна аграрна академія);

Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (Полтавська державна аграрна академія)

Горб К. О., Євстаф'єва В. О., Мельничук В. В. Рекомендації щодо діагностики та заходів боротьби за ктеноцефальозу собак. Полтава, 2020. 28 с.

Рекомендації розглянуті та схвалені:

Науково-методичною радою факультету ветеринарної медицини Полтавської державної аграрної академії (протокол № 1 від 28 серпня 2020 року);

Вченою радою Полтавської державної аграрної академії (протокол № 25 від 31 серпня 2020 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Систематика, морфологічні та біологічні особливості бліх роду <i>Stenoccephalides</i>	5
2. Епізоотологічні особливості ктеноцефальозу собак.....	8
3. Вплив бліх на організм інвазованих тварин.....	16
4. Лабораторна діагностика ктеноцефальозу тварин.....	18
5. Препарати, які застосовуються для боротьби та профілактики ктеноцефальозу собак.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	27

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДІАГНОСТИКИ ТА ДИФЕРЕНЦІЙНОЇ ДІАГНОСТИКИ
ЗБУДНИКІВ НЕМАТОДОЗІВ ТРАВНОГО КАНАЛУ ОВЕЦЬ

ЛЬВІВ – 2019

УДК 636.32/38:616.99:576:595.132

М 48

Методичні рекомендації розглянуті та схвалені на засіданні Вченої ради Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (протокол № 7 від 31 жовтня 2018 року).

Методичні рекомендації розглянуто, затверджено і прийнято до впровадження в практику ветеринарної медицини Науково-методичною радою Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (протокол № 3 від 20 грудня 2018 року).

Розробники:

Мельничук В. В., кандидат ветеринарних наук
Юськів І. Д., доктор ветеринарних наук, професор
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Рецензенти:

Замазій А. А., доктор ветеринарних наук, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки (Полтавська державна аграрна академія);
Гуфрій Д. Ф., доктор ветеринарних наук, професор кафедри фармакології та токсикології (Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького).

Методичні рекомендації з діагностики та диференційної діагностики збудників нематодозів травного каналу овець / [В. В. Мельничук, І. Д. Юськів] – Львів: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, 2019. – 44 с.

У методичних рекомендаціях наведені дані щодо систематичного положення, морфо-біологічних та мистричних особливостей збудників нематодозів травного каналу овець, що ресструються на території України. Описані диференційні ознаки імгнльних стадій гельмінтів, що паразитують в шлунково-кишковому каналі овець і можуть бути використані для підвищення ефективності їх ідентифікації. Розроблені для науковців, цюбувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

©Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Мельничук В. В., Юськів І. Д., 2019

ЗМІСТ

ВВЕДЕННЯ.....	4
1. Систематика та видовий склад збудників нематодозів травного каналу овець	5
2. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Trichuris</i> Roederer, 1761	7
3. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Aonchothea</i> López-Neyra, 1947.....	15
4. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Oesophagostomum</i> Pearse, 1916.....	16
5. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Nematodirus</i> Ransom, 1907	21
6. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Chabertia</i> Railliet & Henry, 1909.....	24
7. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Cooperia</i> Ransom, 1907	27
8. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Trichostrongylus</i> Looss, 1905	28
9. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Ostertagia</i> Ransom, 1907 (<i>Teladorsagia</i> Andreeva & Satubaldin; Shikhobalova & Shults, 1954).....	30
10. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Haemonchus</i> Cobb, 1898	33
11. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Strongyloides</i> Grassi, 1879	37
12. Морфо-біологічні ознаки нематод роду <i>Skrjabinema</i> Verestchagin, 1926	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	43

РЕКОМЕНДАЦІЇ

З ДІАГНОСТИКИ ТА ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ ЗА ВАРООЗУ МЕДОНОСНИХ БДЖІЛ

2019

УДК 636.638.1.09:595.42

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДІАГНОСТИКИ ТА ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ ЗА ВАРООЗУ МЕДОНОСНИХ БДЖІЛ

У рекомендаціях наведені дані щодо морфологічних особливостей збудника вароозу медоносних бджіл *Varroa destructor*, епізоотології, патогенезу, клінічного прояву та лабораторної діагностики за вароозу. Описані сучасні препарати, які зареєстровані в Україні і можуть бути використані у боротьбі та профілактиці вароозу бджіл. Розраховані для здобувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

Рекомендації підготували:

Назаренко О. С., аспірант (Полтавська державна аграрна академія);

Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія)

Рецензенти:

Замазій А. А., доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (Полтавська державна аграрна академія);

Дмитренко П. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (Полтавська державна аграрна академія)

Назаренко О. С., Євстаф'єва В. О. Рекомендації з діагностики та заходів боротьби за вароозу медоносних бджіл. Полтава, 2019. 30 с.

Рекомендації розглянуті та схвалені:

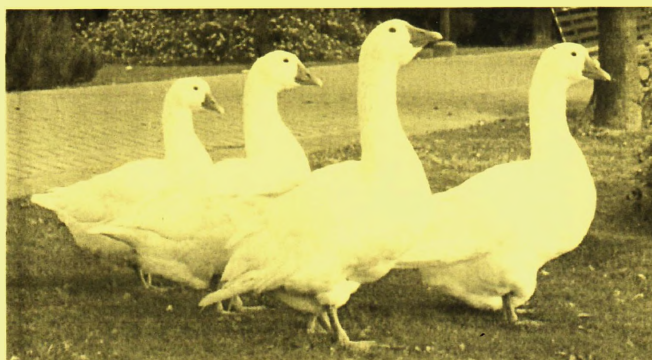
Науково-методичною радою факультету ветеринарної медицини Полтавської державної аграрної академії (протокол № 8 від 20 травня 2019 року);

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 3 від 17 липня 2019 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Систематика, морфологічні та біологічні особливості збудника вароозу бджіл – <i>Varroa destructor</i>	5
2. Епізоотологія вароозу медоносних бджіл.....	10
3. Патогенез та клінічні ознаки за вароозу бджіл.....	16
4. Лабораторна діагностика вароозу бджіл.....	20
5. Препарати, які застосовуються у бджільництві для боротьби з вароозом.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28

РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ
КАПІЛЯРІОЗУ ГУСЕЙ

2018

УДК 636.598.09:616.995.132

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ
КАПІЛЯРІОЗУ ГУСЕЙ

У рекомендаціях наведені дані щодо морфологічних особливостей збудників капіляріозу гусей, епізоотології та посмертної лабораторної діагностики капіляріозу. Описані сучасні антигельмінтні препарати, які зареєстровані в Україні і можуть бути використані у боротьбі та профілактиці капіляріозу гусей. Розраховані для заобувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

Рекомендації підготували:

Єресько В. І., аспірант (Полтавська державна аграрна академія);
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія);
Мельничук В. В., кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія).

Рецензенти:

Замазій А. А., доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (Полтавська державна аграрна академія);
Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин (Полтавська державна аграрна академія).

Єресько В. І., Євстаф'єва В. О., Мельничук В. В. Рекомендації з діагностики, лікування та профілактики капіляріозу гусей. Полтава, 2018. 28 с.

Рекомендації розглянуті та схвалені:

Науково-методичною радою факультету ветеринарної медицини Полтавської державної аграрної академії (протокол № 1 від 4 вересня 2018 року);

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 18 від 10 жовтня 2018 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Систематика, морфологія та біологія збудників капіляріозу гусей.....	5
2. Епізоотологія капіляріозу у водоплавної птиці.....	9
3. Посмертна лабораторна діагностика капіляріозу птиці.....	15
4. Застосування дезінфікуючих засобів у системі профілактики нематодозів птиці.....	18
5. Антигельмінтні препарати, які застосовуються у птахівництві для боротьби з капіляріозом.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26

РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ
ЗА МЕЛОФАГОЗУ ОВЕЦЬ

2018

УДК 619:636.32/.38:616.995.7

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ЗА МЕЛОФАГОЗУ ОВЕЦЬ

У рекомендаціях наведені дані щодо морфо-біологічних особливостей паразитичних комах *Melophagus ovinus*, епізоотології, клінічного прояву та впливу мелофага на організм інвазованих овець. Описані сучасні лікарські препарати, які зареєстровані в Україні і можуть бути використані у боротьбі та профілактиці мелофагозу овець. Розраховані для здобувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

Рекомендації підготували:

Бородай Є. О., аспірант (Полтавська державна аграрна академія);
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія);

Мельничук В. В., кандидат ветеринарних наук, старший викладач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія).

Рецензенти:

Довгій Ю. Ю., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології, ветеринарно-санітарної експертизи та зоогігієни (Житомирський національний агроекологічний університет).

Замазій А. А., доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки (Полтавська державна аграрна академія).

Бородай С. О. Рекомендації з діагностики та лікування за мелофагозу овець / Є. О. Бородай, В. О. Євстаф'єва, В. В. Мельничук. – Полтава, 2018. – 24 с.

Рекомендації розглянуті та схвалені:

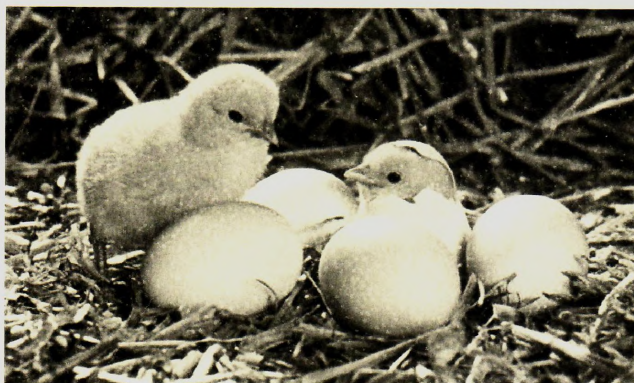
Науково-методичною радою факультету ветеринарної медицини Полтавської державної аграрної академії (протокол № 2 від 30 жовтня 2017 року);

Колегією Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 1 від 15 лютого 2018 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Систематика, морфологія та біологія паразитичних комах <i>Melophagus ovinus</i>	5
2. Епізоотологія мелофагозу овець.....	10
3. Патогенез та клінічні ознаки за мелофагозу овець.....	13
4. Діагностика мелофагозу овець.....	16
5. Інсектоакарицидні препарати, які застосовуються у тваринництві для боротьби з мелофагозом овець.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	22

РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ
КАПІЛЯРІОЗУ КУРЕЙ

2017

УДК 619:576.89:619:616-07.636.52/58

**РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ
КАПІЛЯРІОЗУ КУРЕЙ**

У рекомендаціях наведені дані щодо морфо-біологічних особливостей збудників капіляріозу курей, епізоотології та лабораторної діагностики капіляріозу. Описані сучасні лікарські препарати та дезінвазійні засоби, які зареєстровані в Україні і можуть бути використані у боротьбі та профілактиці капіляріозу курей. Розраховані для здобувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

Рекомендації підготували:

Натягла І. В., аспірант (Полтавська державна аграрна академія);
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія);
Мельничук В. В., асистент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія).

Рецензенти:

Киричко Б. П., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри хірургії та акушерства (Полтавська державна аграрна академія).
Замазій А. А., доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (Полтавська державна аграрна академія).

Натягла І. В. Рекомендації з діагностики, лікування та профілактики капіляріозу курей / І. В. Натягла, В. О. Євстаф'єва, В. В. Мельничук. – Полтава, 2017. – 28 с.

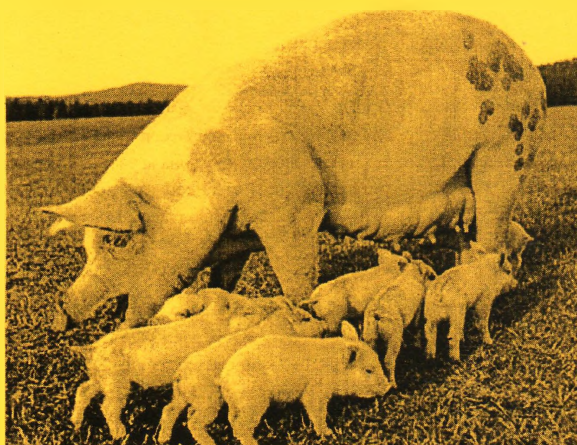
Рекомендації розглянуті та схвалені:

Науково-методичною радою факультету ветеринарної медицини Полтавської державної аграрної академії (протокол № 3 від 10 листопада 2016 року);
Головним управлінням Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 7 від 6 грудня 2016 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
1. Систематика, морфологія та біологія збудників капіляріозу курей.....	3
2. Епізоотологія капіляріозу птиці.....	9
3. Зажиттєва лабораторна копроовоскопічна діагностика капіляріозу курей.....	12
4. Заходи щодо профілактики капіляріозу птиці.....	19
5. Антигельмінтні препарати, які застосовуються у птахівництві для боротьби з капіляріозом.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЗАСОБІВ ЛІКУВАННЯ
ЗА ЕЗОФАГОСТОМОЗУ СВИНЕЙ

УДК 619:615.284:[636.4]

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЗАСОБІВ
ЛІКУВАННЯ ЗА ЕЗОФАГОСТОМОЗУ СВИНЕЙ**

У методичних рекомендаціях наведені дані щодо морфо-біологічних особливостей збудників езофагостомозу свиней та їх зародків, епізоотології та лабораторної діагностики езофагостомозу. Описані сучасні препарати, які зареєстровані в Україні і можуть бути використані у боротьбі з езофагостомозом свиней. Розраховані для здобувачів вищої освіти та фахівців зі спеціальності «Ветеринарна медицина».

Рекомендації підготували:

Манойло Ю. Б., аспірант (Полтавська державна аграрна академія);
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія);
Мельничук В. В., асистент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи (Полтавська державна аграрна академія).

Рецензенти:

Замзвій А. А., доктор ветеринарних наук, професор кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (Полтавська державна аграрна академія).
Панісар І. І., доктор ветеринарних наук, доцент, професор кафедри патологічної анатомії та інфекційної патології (Полтавська державна аграрна академія).

Манойло Ю. Б. Методичні рекомендації щодо діагностики та засобів лікування за езофагостомозу свиней / Ю. Б. Манойло, В. О. Євстаф'єва, В. В. Мельничук. – Полтава, ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2016. – 31 с.

Методичні рекомендації розглянуті та схвалені:

Головним управлінням ветеринарної медицини в Полтавській області (протокол № 3 від 6 квітня 2016 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Морфологія та біологія збудників езофагостомозу свиней.....	5
2. Епізоотологія езофагостомозу свиней.....	9
3. Діагностика езофагостомозу свиней.....	11
3.1. Зажиттєва лабораторна копроовоскопічна діагностика.....	11
3.2. Посмертна діагностика.....	18
4. Заходи щодо боротьби з езофагостомозом свиней.....	19
5. Антигельмінтні препарати, які застосовуються у свинарстві для боротьби з езофагостомозом.....	21
6. Ферментно-пробіотичні препарати, які застосовуються у свинарстві для лікування і профілактики хвороб шлунково-кишкового тракту.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	30